

**R. P. Georgii de Rhodes Avenionensis S. J. disputationum
theologiae scholasticae tomus ...**

Rhodes, Georges de

Lugduni, 1661

Sectio I. De reatu poëna debitæ peccato generatim.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81987](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81987)

auxiliorum Dei: corruptio autem naturæ quam causavit peccatum originale dicitur sequenti disputatione, superest ergo nunc ut primum dicatur de reatu pœnæ, deinde de macula peccati personalis, ac demum de macula peccati originalis.

QVÆSTIO I.

De reatu pœnæ prout est effectus peccati.

S. Thom. quæst. 87.

Quenam
pœna sit
effectus
peccati.

Omnis pœna si iusta est, pœna peccati est, inquit Augustinus, lib. 3. de libero arbitrio, cap. 18. est enim malum quod infligitur propter culpam: sed pœna tamen quæ bonum quoddam est, dici non potest effectus peccati quod est summè malum, solus enim reatus pœnæ peccati effectus est, quia malum est esse dignum pœnæ. Hunc igitur reatum primò generatim considero prout effectus est cuiuslibet peccati, Secundò prout est effectus peccati mortalis. Tertio prout est reatus peccati venialis.

SECTIO I.

De Reatu pœnæ debitæ peccato generatim.

S. Thom. art. 1. 2. 6. 7. & 8.

Omne pec-
catum fe-
quitur rea-
tus pœnæ.

Certum est primò, nullum omnino esse peccatum cuius proprius, & necessarius effectus non sit reatus aliquis pœnæ, tum in hac, tum in altera vita. Ratio S. Thomæ articulo primo est optima, quia in omnibus rebus tum naturalibus tum humanis videmus semper euenire, ut id quod contra aliud insurgit, detrimentum ab eo patitur, nam in rebus naturalibus vnum contrarium agit vehementius insurgente altero contrario, nunquam enim ignis agit fortius quàm à frigore prouocatus: in rebus etiam humanis, unusquisque deprimat eum qui contra ipsum insurgit, ac demum in Politicis quidquid contra ordinem aliquem insurgit consequens est ut ab ordine illo, & à principe ordinis deprimatur, quæ depressio pœna est. Ille autem à quo committitur peccatum contra triplicem ordinem peccat, propriæ rationis, exterioris hominis gubernantis, & diuini regiminis, vnde triplici dignus est pœnâ, à se ipso habet remorsum propriæ conscientie: Si autem male egeris, inquit Deus ad Cain, statim in foribus peccatum aderit, alij legunt latrabit, ab hominibus habet infamiam, vituperia, & sæpius supplicia, denique à Deo punitur tum hac vita, tum altera. Vnde ab Isaia c. 14. optimè peccatum comparatur Ericio: *Ponam eam in possessionem Ericij*, peccatum videlicet Ericius est in corde peccatoris à quo omni ex parte pungitur miser ex parte Dei, ex parte sui, & ex parte omnium hominum. *Tribulatio videlicet & angustia in omnem animam operantis malum.* Ut habetur Romanorum secundo: probant hoc omnes historiæ Scripturarum, casus Angelorum, primi hominis exterminium, Caini tremor & fuga, diluuium, Sodoma, Pharaos, ex quibus omnibus, & aliis innumeris constat, quod qui malignantur exterminabuntur.

Definitio
reatus pœ-
næ.

Certum est secundò, reatum pœnæ rectè definiti, est dignitas pœnæ propter culpam commissam, dignitas verò illa nihil est aliud quàm peccatum præteritum moraliter manens propter negationem retractationis aut condonationis quæ versatur circa pœnam. Ratio est quia reus pœnæ ille non dicitur qui obligatus est ad ferendam pœnam, nam Christus obligationem ferendi peccata nostra super lignum neque tamen reatum habuit, quia dignus non fuit pœnâ ob culpam propriam, reatus ergo non est obligatio dunta-

tax, sed dignitas pœnæ propter culpam. Quid autem sit dignitas illa pœnæ, an sit aliquid reale, an physicum, an morale constabit ex dicendis de peccato habituali.

Difficultas igitur tota nunc est primò, vtrum integer reatus pœnæ semper remittatur dimisso reatu culpæ. Secundò, vtrum pro alterius peccato possit aliquis esse reus pœnæ. Tertio, vtrum sine peccato aliqua possit inferri pœna.

Ratio dubitandi est primò, quia si remissa culpa manet adhuc reatus aliquis pœnæ, sequitur quod remittitur, & non remittitur culpa, nam si remittitur culpa, illa non manet amplius moraliter, & si manet adhuc reatus pœnæ, culpa manet adhuc moraliter, ergo remittitur & non remittitur culpa. Imò sequitur quod integra non fuit redemptio Christi pro nostris peccatis, quia præter eam exiguntur etiam nostræ satisfactiones.

Secundò, non videtur fieri vnquam posse ut Deus pro alienis peccatis aliquem puniat, quia Deus neminem punit nisi dignus sit pœnâ, sed nemo dignus est pœnâ pro peccatis quæ alius commisit, alioqui si pœnâ temporali iuste aliquem punit pro alienis peccatis posset etiam iuste punire pœnâ æternâ, quod nemo dixerit ergo Deus neminem afficit pœnâ pro delictis alienis. Et videtur expresse in Scripturis haberi Ezechiel, v. gr. 18. *Anima quæ peccauerit ipsa morietur: filius non portabit iniquitatem patris.* Imò certum est nunquam licere iudici punire aliquem innocentem pro parentum peccatis.

Dico primò, reatum pœnæ temporalis debitæ peccato tum in hac tum in altera vita, non semper integrum remitti, remisso integro reatu culpæ. Ita probatum est fusè in tractatu de penitentia, contra sectarios vsu negantes satisfactionum, Indulgentiarum, & Suffragiorum. Quos egregiè confutant Catholici omnes Doctores. Primò ex clarissimis Scripturarum testimoniis ubi Deus pro peccatis remissis seuerissimas tamen irrogat pœnas. Davidis euertitur familia propter peccatum quod Natham dimissum esse renuntiauerat: Manassès post conuersionem punitur. Aliæque occurrunt passim in Scripturis, si ergo punit Deus illos quorum remisit peccata, sequitur adhuc illos esse dignos pœnâ. Secundò Patres vnanimiter idem asserunt eo loco citati, aliisque dabunt Valentia hic quæst. 17. part. 5. Vega lib. 15. in Tridentinum cap. 36. Suares tom. 4. in 3. part. disput. 10. sect. 3. Tertio, sic habetur definitum in Tridentin. sess. 6. cap. 14. & Can. 30. & sess. 14. cap. 8. Can. 12. sess. 25. in decreto de Purgatorio. Denique ratio est quia reatus culpæ aliquid est distinctum à reatu pœnæ, ut patebit ex dicendis de peccato habituali, cum enim Deus ex peccato commissio duplex ius accipiat, Primum ut odio habeat ipsum peccatorem ut suum inimicum. Secundum ut illum puniat, quandiu Deus non condonat ius illud quod habebat ad puniendum peccatorem, manet dignitas pœnæ quantuncunque condonatum fuerit ius quod habebat ad odium, tolli ergo potest reatus culpæ manente reatu pœnæ, decuitque ut Deus ita faceret, ne peccata manerent impunita, vnde maxima peccandi esset libertas.

Dico secundò, potest Deus, & sæpè solet punire temporali aliquâ pœnâ, peccata parentum in filiis peccata Regum in subditis, & peccata partis alicuius communitatis, in tota communitate vel in altera eius parte. Ita S. Thomas art. 7. & variis tum exemplis tum rationibus probant Vasques disput. 135. Salas disput. 15. sect. 14. Valentia q. 17. p. 2.

Primò enim Genesios cap. 9. peccatum Cham in Chanaan filio eius punitur: Numerorum cap. 17. familia Dathan & Abiron tota interimitur: Iosue cap. 7. propter

Status
quæstio-
nis.

Prima ra-
tio dubi-
tandi.

Secunda.

Conclusio
prima.

Ratio pri-
ma ex
Scripturis.

Secunda
ex Concl.
liis.

Tertia ex
iure quod
Deus acci-
pit ex rea-
tu culpæ.

Conclusio
secunda.

Ratio pri-
ma ex scri-
pturis.

propter furtum Achan totus exercitus cecidit. Exodi 20. *Ego sum Dominus Deus tuus fortis zelotes visitans iniquitatem Patrum in filios, in tertiam & quartam generationem*: Aegyptij ob peccatum Pharaonis flagellantur & merguntur in mari rubro. Deinde ratio est quia cum Deus vitæ omnium, & bonorum vniuersalis sit Dominus, potest peccatis parceretibus aut Principibus vitam aut bona filiis & subditis adimere sine iniuria, vt sic puniantur parentes & Reges quorum pars aliqua sunt filij & subditi: tunc enim respectu parentum & principum illa est verè pœna, respectu eorum qui plebuntur illa est medicina. Propria igitur pœna nemo afficitur pro alterius peccato, quia respectu eius qui malum hoc patitur, illud non potest habere rationem pœnæ, quam nemo patitur nisi pro peccato suo.

Ratio secunda ex summo Dei Dominio.

Respondetur ad primam rationem dubitandi.

Ad secundam.

Ad primam Respon. reatum pœnæ prorsus distinctum esse à reatu culpæ vt ostensum est, atque adeo negatur peccatum remitti, & non remitti si maneat reatus pœnæ, sublato reatu culpæ. Redemptio Christi plenissima est etiam si exigat nostras satisfactiones, quas dignificat, alioqui essent insufficientes ad tollendum reatum pœnæ.

Ad secundam Respon. patet ex dictis malum illud, quod pro alieno toleratur peccato, pœnam non esse respectu illius qui tolerat, sed respectu illius qui commisit peccatum. Pœna æterna vel etiam spirituali pro alieno peccato nemo punitur, quia illa non possunt esse medicina: de illis autem solis debet intelligi Scripturas rectè ostendit Vasques. Fateor nullum vnquam innocentem affici posse morte ob alienum peccatum, à Iudice creato, qui non est Dominus vitæ alienæ, sed mulctari tamen sapè potest bonis & honore, vt fieri etiam iuste solet in iis qui rei sunt Maiestatis.

tur iniquitatem, nullum enim est peccatum mortale vel minimum, quod stare possit cum gratia, Spiritu Sancto, iure ad gloriam, & meritis nullum propter quod homo in æternum à Deo non sit proiciendus. Addi præterea poterat quomodo sapissimè peccatum sit pœna præcedentis alicuius peccati quod satis declaratum videtur præcedenti disputatione.

Certum est secundò, pœnas quæ infallibiliter sequuntur peccatum mortale in altera vita præcipuas esse sex quæ commodè reuocantur ad pœnam damni & ad pœnam sensus, vt patet ex dictis de pœna malorum Angelorum. Prima est amissio cœlestis hæreditatis, & bonorum omnium externorum quæ in ea possidentur, loci amœnissimi, contubernij iucundissimi, plenissimæ delectationis ex cognitione rerum naturalium. Secunda est amissio gloriæ corporis, claritatis nimirum, impassibilitatis, subtilitatis, agilitatis, pulchritudinis accedentis ad diuinam, voluptatis suauissimæ in omnibus sensibus. Tertia est amissio luminis gloriæ, beatæ visionis, ac possessionis infiniti boni, quod Deus est, atque inde bonorum omnium animi, quorum plenitudinem possident beati. Quarta est afflictio ex obiectis externis horrendo loco, societate perpetua demonum & damnatorum. Quinta est afflictio ex malis corporis quæ prouenit ex cruciatu omnium sensuum tum interiorum tum exteriorum. Sexta est afflictio ex malis animæ, cæcitas, obstinatio, dolor immensus, odium Dei, furor, & desperatio. Quomodo autem inæqualis esse possit ipsa pœna damni, exposui eo loco.

In altera vita sex ite pœnæ numerantur.

Difficultas igitur tota nunc est primò, quanta sit pœna illa secundum intensiorem. Secundò, quanta sit secundum durationem.

Secundæ quæstionis.

SECTIO II

De reatu pœnæ debitæ peccato mortali.

S. Thom. art. 2. 3. 4.

Sex peccatorum pœnæ numerantur in hac vita.

Certum est primò, pœnas quæ semper, & infallibiliter sequuntur peccatum etiam in hac vita, sex numerari. Prima est priuatio iustitiæ habitualis sanctificantis animam, Charitatis, aliarumque virtutum omnium supernaturalium, præter habitum Fidei, Spei, eodem enim illo momento quo aliquis peccat subtrahit Deus totum concursum quo conseruabat omnia illa dona quibus homo iustus erat & conformis diuinæ legi, quia hoc ipso quo peccat redditur illis indignus, & meretur illis priuari, sicque subitò tota illa vita supernaturalis extinguitur, marcescit totus decor & vigor diuinæ imaginis, diuinæ amicitie consortique cum Deo ac participationis naturæ diuinæ. Secunda est priuatio personæ ac donorum omnium Spiritus Sancti habitantis in anima, & adoptantis in Filium, desinit enim peccator esse Filius Dei & incipit esse filius Diaboli, *Omnis qui facit peccatum ex Diabolo est*, vt dicitur primæ Ioannis 3. Tunc autem loco Sancti Spiritus inhabitare incipit in anima spiritus nequam vt eam regat, & impellat ad malum. Tertia est priuatio integra iuris ad cœlestem hæreditatem, quod ius diuinæ filiationi est infallibiliter annexum. Quarta est priuatio meritum omnium acquiritorum per totam vitam. Quinta est priuatio singularis protectionis diuinæ, ac specialis curæ quam habet Deus erga filios & amicos suos. Sexta pœna est reatus æternæ damnationis omniumque malorum quæ illi annexa sunt. Et hæc omnia mala causantur ab vnico tantum mortali peccato, *Quoniam ecce inimici tui Domine ecce inimici tui peribunt, & dispergentur omnes qui operan-*

S. I.

Utrum peccatum mortale mereatur pœnam infinitam intensiorem.

Pendet fere tota hæc controuersia ex altera illa difficultate de qua dictum est, dum agerem de satisfactione Christi, quærebam enim ibi, vtrum malitia peccati sit infinita simpliciter, vbi partem negatiuiam certiorum esse ac veriorum constituerebam. Hoc autem posito.

Ratio dubitandi est primò, quia illud meretur pœnam infinitè intensam, quod plus meretur pœnæ, quàm infiniti actus boni mereantur gloriæ, nam illi mererentur sine dubio gloriam infinitè intensam, sed peccatum plus meretur pœnæ quàm infiniti actus boni mererentur gloriæ, quod probatur, vbi plus est malitiæ quàm in aliis sit bonitatis, ibi meritum pœnæ maius est, quàm meritum gloriæ, sed in peccato plus est malitiæ, quàm in quolibet actu bono sit bonitatis; debeo enim eligere potius priuationem cuiuslibet mali quàm minimum peccatum; hæc enim certissima est Anselmi doctrina lib. 1. *quod Deus homo*, vbi probat quod *peccatum maximum est omnium malorum*, Vnde nec pro vitandis quibuscunque malis, nec pro acquirendis quibuscunque bonis, potest committi, ergo peccatum meretur pœnam infinitam. Confirmatur quia infiniti actus boni non possunt satisfacere pro Dei offensa, ergo plus habet malitiæ vnus actus malus, & plus Deo displicet, quàm infiniti actus boni habeant bonitatis & Deo placeant.

Ratio prima dubitandi.

Secundò, peccatum mortale meretur pœnam damni simpliciter infinitam, etiam in hac vita, si enim haberet infinitam gratiam, & infinitum ius ad gloriam, statim commissio peccato illis omnibus priuari deberet, ergo meretur etiam simul infinitam pœnam sensus.

Secundæ.

Non